

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MIEJSCOWEGO
PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA
CZERWIONKA-LESZCZYNY OBEJMUJĄCEGO OBSZAR POŁOŻONY NA
POŁUDNIE OD ULICY MIKOŁOWSKIEJ W OBRĘBIE PRZEGĘDZA**

Inwestor:

**Urząd Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny
ul. Parkowa 9
44-230 Czerwionka-Leszczyny**

Zakres prac:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zespół autorski:

mgr Tomasz Miłowski
mgr Łukasz Pomykoł

10 stycznia 2022 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA.....	8
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE.....	8
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	8
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE.....	8
2.4 WODY PODZIEMNE	9
2.5 KLIMAT	10
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	10
2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	10
2.6.2 GLEBY	12
2.7 ZASOBY NATURALNE.....	12
2.8 PRZYRODA OŻYWIONA	12
2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I KORYTARZE EKOLOGICZNE	13
2.10 KRAJOBRAZ	14
2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	14
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU.....	14
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	15
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	16
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	16
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	16
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	16
5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	17
5.5.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	17
5.5.2 WPŁYW NA GLEBY.....	17
5.6 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE.....	17

5.7 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ.....	18
5.8 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004	
R.I KORYTARZE EKOLOGICZNE.....	18
5.9 WPŁYW NA KRAJOBRAZ	19
5.10 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	19
5.11 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	19
5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	19
5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY	20
5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	21
5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI	21
5.11.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE	22
5.11.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	22
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	22
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	22
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	23
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	23
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	24
11. LITERATURA	28
12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	28

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie geograficzne analizowanego terenu

Rys. 2 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2022 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny obejmującego obszar położony na południe od ulicy Mikołowskiej w obrębie Przegędza.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu spowodują powstanie oddziaływań o charakterze znaczącym. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Czerwionka-Leszczyny oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Czerwionka-Leszczyny powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny przyjęte uchwałą nr L/590/10/ Rady Miejskiej w Czerwionce–Leszczynach z dnia 28 maja 2010 r. wraz ze zmianą wprowadzoną uchwałą nr XXXIV/458/13 Rady Miejskiej w Czerwionce–Leszczynach z dnia 25 października 2013 r.,
- Uchwała Nr IX/78/2002 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 26 września 2002 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny - obowiązujący na analizowanym terenie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, Weronia sp. z o.o., Katowice, 2008 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w styczniu 2022 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Czerwionka-Leszczyny powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiąmane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęto obszar położony w gminie miejsko-wiejskiej Czerwionka-Leszczyny, w jej części wiejskiej, w sołectwie Przegędza, na południe od ul. Mikołowskiej. MPZP procedowany jest na podstawie uchwały Nr XXXV/397/17 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny obejmującego obszar w obrębie Przegędza. Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi ok. 99 ha. Celem zmiany planu była głównie aktualizacja mpzp z 2002 r., który obecnie już w dużej mierze nie przystaje do obowiązujących przepisów z zakresu planowania przestrzennego, a także umożliwienie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz właściwe skomunikowanie terenów. Na analizowanym terenie obowiązuje mpzp z 2002 r., w którym wskazano podobne przeznaczenia terenu, jednak poziom ogólności tego planu oraz jego archaiczność nie pozwala na dokładne porównania. W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z 2022 r. ustalono następujące przeznaczenia terenów:

- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- UR – tereny usług kultu religijnego;
- UM – tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej;

- US – tereny sportowo-rekreacyjne;
- RUP – tereny obsługi produkcji rolniczej;
- R – tereny rolne;
- WS – tereny wód powierzchniowych;
- CC – teren cmentarza czynnego;
- L – tereny leśne;
- ZN – tereny zieleni naturalnej;
- ZP - tereny zieleni urządzonej;
- KDG - teren publicznej drogi głównej;
- KDD - tereny publicznych dróg dojazdowych;
- KR - tereny dróg wewnętrznych.

Projekt mpzp ustala tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej i usługowo-mieszkaniowej w oparciu o istniejące tereny położone na południe od ul. Mikołowskiej. Specyfiką tej części sołectwa jest istnienie coraz bardziej rozproszonej zabudowy im dalej na południe od ul. Mikołowskiej. Dawniej były to pojedyncze gospodarstwa zagrodowe, które często w późniejszych latach stawały się już zwykłą zabudową jednorodziną, wraz ze stopniowym odchodzeniem od rolnictwa. Rozproszenie zabudowy powoduje, że ciągle istnieją tu duże luki w zabudowie, możliwe do dalszej urbanizacji. Stosunkowo większe nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazano we wschodniej części obszaru, na terenach stanowiących obecnie grunty orne. Teren usług sportu i rekreacji oraz teren obsługi produkcji rolniczej stanowią elementy już istniejące. Spośród nowych dróg projekt planu wprowadza tylko drogi wewnętrzne we wschodniej i w zachodniej części obszaru dla obsługi nowych terenów mieszkaniowych, poprowadzone są one częściowo po istniejących drogach gruntowych, a częściowo po gruntach ornych. Na pozostałym obszarze wskazuje się tereny wolne od zabudowy o charakterze rolnym, leśnym i wód powierzchniowych: R, ZŁ, ZL, WS. Szczególnie istotne jest tu pozostawienie jako wolnej od zabudowy całej doliny Potoku z Przegędzy w południowej części obszaru wraz z szerokim buforem terenów lasów, terenów rolnych i zieleni dolin cieków i zieleni nieurządzonej.

Na rysunku planu zostały wprowadzone oznaczenia obowiązujące określające granicę opracowania mpzp, linie rozgraniczające terenów o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, nieprzekraczalne linie zabudowy. Uwzględniono położenie terenu w obrębie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, a także występowanie złóż węgla kamiennego, obszaru i terenu górniczego. Na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy szczególnie cenne siedliska przyrodnicze, a ustalenia planu nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. Teren doliny Potoku z Przegędzy, lasów

i zadrzewień oraz dużą ilość gruntów rolnych w części centralnej, wschodniej i zachodniej pozostawiono wolną od zabudowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Analizowany obszar położony jest w gminie miejsko-wiejskiej Czerwionka-Leszczyny, w jej części wiejskiej, w sołectwie Przegędza. Granicę północną stanowi ul. Mikołowska, granicę zachodnią droga dojazdowa do fermy drobiu (prowadząca przez las), granicę południową droga gruntowa, częściowo zaś granica ta prowadzi wyłącznie wydzieleniami ewidencyjnymi. Granica południowa przebiega generalnie granicą lasu oraz miejscami wzdłuż cieku Potok z Przegędzy. Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi ok. 99 ha.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego¹ analizowany obszar położony jest w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki (341.15).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Na terenie gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny głęboko pod utworami trzeciorzędowymi zalegają węglonośne utwory karbonu, które były przedmiotem eksploatacji. Na dużej części podłoża miasta występują trzeciorzędowe utwory starszego miocenu tworzone przez iły piaszczyste i margliste, piaski, żwiry i łupki ilaste z gipsem i anhydrytem oraz sole kamienne warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich **Nb**, a także iły i piaski z sydereytami, miejscami z węglem brunatnym warstw kędzierzyńskich **Ns**.² Bezpośrednio w rejonie gdzie znajduje się analizowany teren w podłożu występuje płat warstw kędzierzyńskich **Ns**.

Na utworach trzeciorzędowych zalegają utwory związane ze Zlodowaceniem Południowopolskim oraz osady Holocenu w dolinie Potoku z Przegędzy. Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. Rybnik³ część północna terenu objętego mpzp stanowi skłon wyniesienia równiny wodnolodowcowej pokryty glinami zwałowymi $g_{zw}^{fg}Q_{p3}^o$, które dalej w kierunku południowym przechodzą w piaski i żwiry wodnolodowcowe $p_{z2}^{fg}Q_{p3}^o$. W południowej części terenu znajduje się szeroka dolina Potoku z Przegędzy wypełniona mułkami, piaskami i żwirami rzecznyymi tarasów zalewowych 0,5 – 2,5 m n.p.m. rzeki i den dolinnych $mpz^{fg}Q_h^1$. Miejscami ze skłonu spływają również niewielkie cieki, często o charakterze rowów melioracyjnych, w których niewielkich dolinkach również występują holocenijskie osady.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe płynące i stojące

Całą południową część obszaru zajmuje dolina Potoku z Przegędzy wraz z systemem rowów melioracyjnych oraz stawami. Obecnie tylko jeden staw jest w pełni wypełniony

¹ Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2001 r.;

² Kotliccy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.;

³ Sarnacka Z., Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1959 r.;

wodą i pozostaje w użytkowaniu, ale dawniej cała ta dolina stanowiła ciąg stawów tzw. paciorkowych, które kontynuują się również poza obszarem objętym mpzp, na zachód od analizowanego obszaru (m.in. teren tzw. Kanetowca). Ze skłonu równiny wodnolodowcowej, od strony ul. Mikołowskiej spływają trzy bardziej wyróżniające się ciek, nie posiadają one jednak swoich nazw. Jest to ciek płynący na zachód od ul. Piaskowej, ciek płynący na zachód od ul. W. Korfatego i ciek płynący na wschód od ul. Leśnej, na tym ostatnim cieku usytuowano niewielki stawek o pow. 0,07 ha położony pośród rozległych gruntów ornych.

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym obszarze ani w ich pobliżu nie wskazywano obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wg materiałów KZGW, jednak w dolinie Potoku z Przegędzy mogą występować lokalne podtopienia w okresie roztopów lub wzmożonych opadów.

Ujęcia wód powierzchniowych oraz ich strefy ochronne

Na analizowanym terenie nie występują ujęcia wód powierzchniowych, ani ich strefy ochronne.

Jednolite części wód powierzchniowych

W południowej części terenu objętego mpzp płynie ciek Potok z Przegędzy, który został wydzielony jako JCWP nr PLRW60006115634 Potok z Przegędzy, całość tego terenu znajduje się w zlewni tej JCWP.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja Hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Gliwice⁴ analizowany obszar położony jest w Regionie Przedkarpackim XXII, w podregionie Przedkarpacko-Śląskim XXII7. Główny poziom użytkowy stanowią tu utwory czwartorzędowe wykształcone jako piaski i żwiry, zalegające na głębokości do 30 m.

Użytkowe poziomy wodonośne

Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski ark. Rybnik⁵ na dużej części analizowanego obszaru nie wydzielono tu użytkowych poziomów wodonośnych. Jedynie w części południowo-wschodniej wskazano użytkowy poziom wodonośny związany z Potokiem z Przegędzy i w szerszym aspekcie z poziomami wodonośnymi rzeki Rudy.

Na terenie jednostki 4abQII potencjalna wydajność studni wierconej wynosi $<10 \text{ m}^3/\text{h}$. Na całej powierzchni jednostki stopień zagrożenia wód jest wysoki, występuje brak izolacji i obecność ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód jest średnia (II) i wymagają one prostego uzdatnienia.

Główne zbiorniki wód podziemnych

⁴ Mapa Hydrogeologiczna Polski 1 : 200000, ark. Cieszyn WG, 1983 r.,

⁵ Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1998 r.;

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) oraz materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej na analizowanym obszarze nie występują Główne ani Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych analizowany obszar znajduje się w JCWPd nr PLGW6000144.

Ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych

Na analizowanym obszarze nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych lub podziemnych ani ich strefy ochronne.

2.5 KLIMAT

Analizowany obszar leży we wschodniej części dzielnicy klimatycznej podsudeckiej – XVIII. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,1°C przy średniej dla stycznia – 2,2°C i średniej dla lipca 18,5°C. Okres występowania średniej dobowej temperatury powietrza poniżej 0°C – około 65 dni; dla średniej dobowej powyżej 15°C – ponad 100 dni.

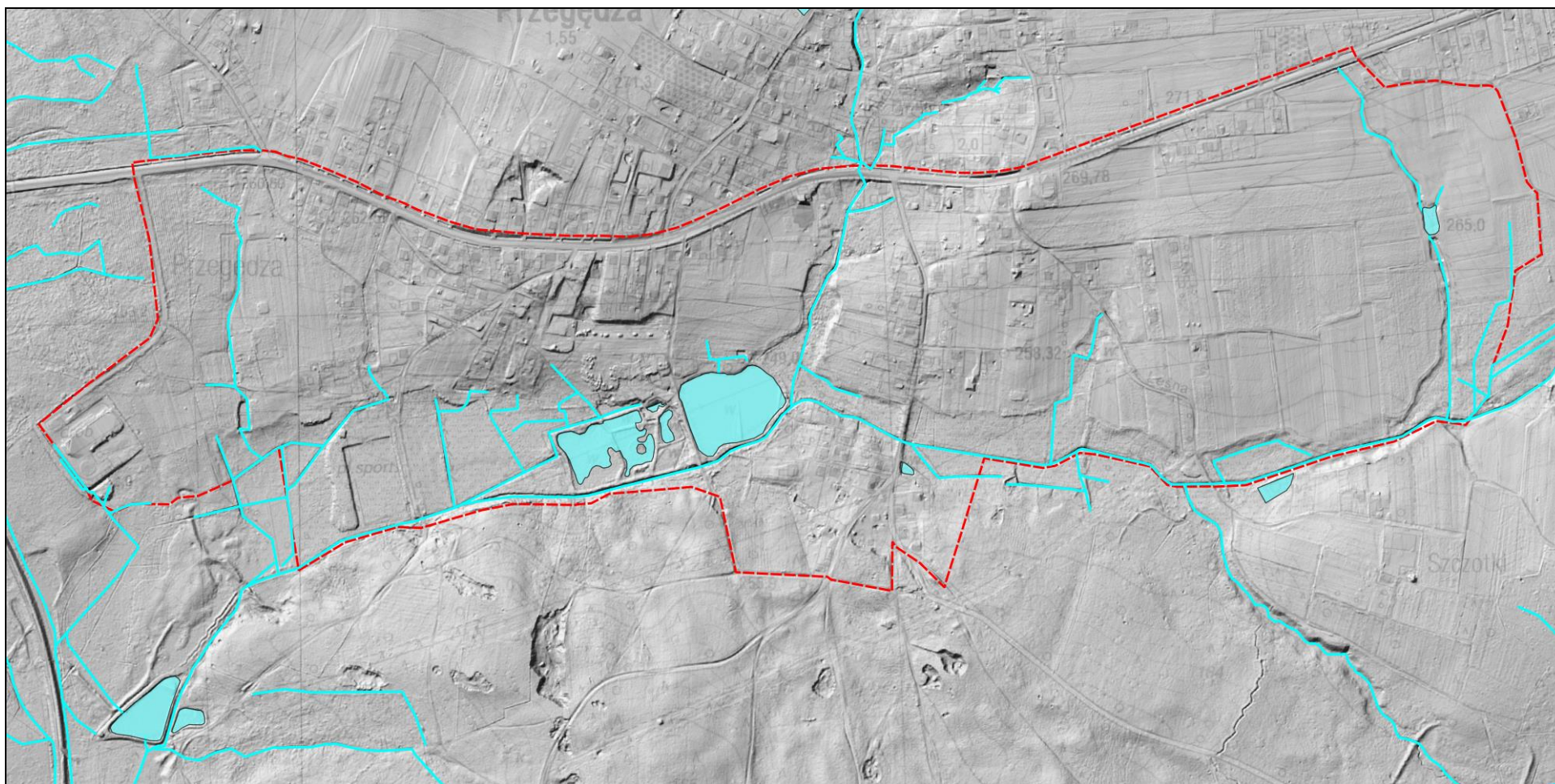
Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w roku przeciętnym wynosi ok. 744 mm (z wielolecia 1961- 86). W roku wilgotnym z tego samego wielolecia zanotowano 1044 mm. Średnia liczba dni w roku z opadem powyżej 0,1 mm wynosi 150 - 160 dni. Średnia liczba dni z opadem śnieżnym 40 - 45 dni; średni czas zalegania szaty śnieżnej – około 65 dni. Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni.

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Ukształtowanie terenu

Analizowany teren położony jest na wyniesieniu i skłonie lekko pofalowanej wysoczyzny morenowej płaskiej, której morfologia kształtuje tę część Płaskowyżu Rybnickiego. Wysoczyzna rozciąga się od rejonu ul. Mikołowskiej na północ, zaś na analizowanym obszarze zaznacza się jej skłon, który opada do szerokiej doliny Potoku z Przegędzy. Rzędne wynoszą w części północno-wschodniej 269 – 271 m n.p.m., w części północno-wschodniej 260 – 262 m n.p.m. W dolinie Potoku z Przegędzy rzędne wynoszą 260 m n.p.m. w części południowo-wschodniej i 245 m n.p.m. w części południowo-zachodniej. Na analizowanym terenie brak jest szczególnie znaczących antropogenicznych form morfologicznych, jedynie w części południowej zaznaczają się niecki dawnych stawów. W ukształtowaniu terenu zaznaczają się również trzy niewielkie dolinki cieków płynące od strony ul. Mikołowskiej. Część terenów, zwłaszcza od strony ul. Mikołowskiej jest przekształcona na skutek powstania tu różnego typu zabudowy, ale zwykle nie są to znaczące zmiany.

Rysunek 1 Ukształtowanie analizowanego terenu na podstawie Numerycznego Model Terenu z elementami hydrografii

Zagrożenie osuwiskowe

Z bazy danych SOPO oraz ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny wynika, że na analizowanym obszarze nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Na analizowanym terenie dominują gleby brunatne wyługowane zaliczone do kompleksu żyniego bardzo dobrego oraz żyniego dobrego. W dolinie Potoku z Przegędzy występują użytki zielone średnie i słabe i bardzo słabe.

Na terenie objętym mpzp brak jest gleb najlepszych klas I – III, dominują tu natomiast różnego typu gleby zaliczane do klasoużytków łąk, pastwisk i gruntów ornych klas IV – VI. W części zachodniej terenu występują gleby słabszych klas i z tego powodu zarzucono tu już rolnictwo. W części położonej na wschód od ul. W. Korfatego, a w szczególności ul. Leśnej przeważają jednak grunty orne klasy RIVb, które pozostają w użytkowaniu. Występują tu więc rozległe powierzchnie uprawianych gruntów ornych.

2.7 ZASOBY NATURALNE

W części podłoża analizowanego terenu występują złoża węgla kamiennego: w części zachodniej złoża Paruszowiec (ID Midas 359), w części północno-wschodniej zaś złoża Dębieńsko (ID Midas 347) i Dębieńsko 1 (ID Midas 11191), granice tych złóż pokrywają się. W podłożu niemal całego analizowanego obszaru występuje złoża soli kamiennej Rybnik-Żory-Orzesze (ID Midas 285). Dla eksploatacji złoża węgla kamiennego „Dębieńsko 1” wyznaczono obszar i teren górniczy „Dębieńsko 1”. OG pokrywa się z zasięgiem złóż Dębieńsko i obejmuje niewielką północnej części terenu objętego mpzp. Teren górniczy ma większy zasięg i obejmuje niemal cały teren objęty mpzp. Złoża „Dębieńsko 1” planowane było do wydobycia, ale od momentu udzielenia koncesji w 2008 r. jakiegokolwiek uruchomienie eksploatacji nie nastąpiło.

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Analizowany teren stanowi południową część sołectwa Przegędzia. Od strony ul. Mikołowskiej dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, która stopniowo w kierunku południowym przechodzi w zabudowę coraz bardziej rozproszoną, dawniej znajdowała się tu często zabudowa zagrodowa, której funkcja jednak zmieniła się na skutek stopniowego odchodzenia od rolnictwa. Większe powierzchnie rozległych gruntów ornych pozostających w użytkowaniu występują w części wschodniej analizowanego obszaru. W części centralnej i południowej dawne grunty rolne obecnie są ugorowane albo wykorzystywane jako przydomowe place, ogrody, większe trawniki itp. W części zachodniej obszaru znajduje się las o charakterze gospodarczym stanowiący część większego kompleksu leśnego tzw. Lasów Raciborskich, występuje tu małowartościowy pod względem przyrodniczym niskowiekowy drzewostan dębowo-sosnowy. Pośród tego terenu leśnego znajduje się zakład drobiarski, do którego można dostać się od strony ul. Mikołowskiej drogą wyłożoną betonowymi płytami. W południowej części obszaru znajduje się szeroka dolina Potoku z Przegędzy, która wykorzystywana była do założenia tu stawów, z których obecnie

tylko jeden jest użytkowany, a pozostałe już mocno zarosły lub też zostały zasypane i przekształcone np. na boisko sportowe.

Na analizowane terenach brak jest szczególnych wartości przyrodniczych, siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków szczególnie rzadkich, choć jednocześnie mozaika terenów rolnych i leśnych oraz dolina Potoku z Przegędzy niewątpliwie powoduje, że południowa część terenu cechuje się jednak pewną podwyższoną wartością przyrodniczą.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 I KORYTARZE EKOLOGICZNE

Cały analizowany teren leży w granicach Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich” utworzono na drodze Rozporządzenia Wojewody Katowickiego Nr 181/93 z dnia 23 XI 1993 r. (Dz. U. Woj. Katowickiego z 1993 r. Nr 15, poz. 130). W roku 2000 na wniosek Elektrociepłowni Rybnik nastąpiła zmiana granic parku na podstawie Rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 37/2000 z dnia 28 września 2000 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2000 r. nr 35, poz. 548). Wyłączone zostały: obszar elektrowni Rybnik, Zbiornik Rybnicki oraz przyległe tereny zurbanizowane.

Park o powierzchni 50470 ha obejmuje gminy: Nędza, Kuźnia Raciborska oraz częściowo gminy: Knurów, Czerwionka – Leszczyny, Orzesze, Żory, Suszec, Rybnik, Lyski, Gaszowice, Jejkowice, Racibórz, Sośnicowice i Pilchowice województwa śląskiego – są to tereny Nadleśnictw: Rudy, Rudziniec i Rybnik. Celem utworzenia Parku obejmującego tereny leśne, obszary rzek i stawów, upraw polnych i zabudowań było zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo – kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych. W granicach Parku znalazł się obszar łączący doliny największych polskich rzek Odry i Wisły z centralnie przepływającą rzeką Rudą, pokryty na znacznych powierzchniach kompleksami leśnymi i rolniczymi. Teren Parku charakteryzuje się atrakcyjnością przyrodniczą związaną z zachowaną szatą roślinną i ukształtowaniem terenu oraz dużymi wartościami kulturowymi zapoczątkowanymi przez leśno – rybacką gospodarkę cystersów.

Należy zwrócić uwagę, że pomimo upływu ponad 28 lat od ustanowienia parku wciąż nie ma planu jego ochrony – a więc dokumentu który winien integrować wszelkie działania na terenie parku. Brak jest również jakiegokolwiek inwentaryzacji przyrodniczej terenu parku i zupełnie nie wiadomo co miałyby być szczegółowym przedmiotem jego ochrony. Również rozporządzenie powołujące park ma się nijak do obecnego stanu prawnego i w zasadzie stanowi martwy przepis. Na analizowanym terenie znajduje się dolina Potoku z Przegędzy, która posiada podwyższoną wartość przyrodniczą i jako element związany z dawną gospodarką stawową mogłaby stanowić element celów ochrony parku.

Zgodnie z opracowaniem studialnym dotyczącym korytarzy ekologicznych w województwie śląskim⁶ zachodnia część terenu (las w części zachodniej) stanowi część korytarza ekologicznego dla ssaków drapieżnych D/LPK-LR i dla ssaków kopytnych K/LPK-LR, w tym uznano ten obszar jako korytarz o charakterze newralgicznym. W opracowaniach

⁶ Parusel i in., 2007 r. Korytarze ekologiczne Województwa Śląskiego

dotyczących całego kraju⁷ także wskazano ten teren jako korytarz ekologiczny Lasy Raciborskie – Lasy Pszczyńskie KPd-15c. Dolina Potoku z Przegędzy z kolei stanowi korytarz ekologiczny o charakterze lokalnym, choć zwierzęta mogą tu również prowadzić wędrówki po rozległych terenach leśnych na południe od analizowanego obszaru.

2.10 KRAJOBRAZ

Na analizowanym terenie w części południowej i wschodniej występuje krajobraz rolniczy, w części wschodniej jest to krajobraz rolniczy wielkopowierzchniowych gruntów ornych, zaś w części centralnej jest to krajobraz wsi rozproszonej. Ze względu na nowo powstającą tu zabudowę miejscami, głównie od strony ul. Mikołowskiej krajobraz ten przybiera również raczej formy krajobrazu miejskiego w typie podmiejskich dzielnic z zabudowa mieszkaniową jednorodzinną i będzie to główny kierunek zmian krajobrazu na analizowanym obszarze. Ciekawym elementem krajobrazu jest ciąg stawów w dolinie Potoku z Przegędzy oraz ściana lasu w części południowej stanowiącą swoiste domknięcie krajobrazowe. Ciekawym elementem krajobrazu jest również rozległe otwarcie widokowe z rejonu ul. Mikołowskiej na tereny rolnicze i las w części południowej oraz obniżenie terenu w części centralnej, gdzie znajduje się m.in. kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. Kościół ten nie prezentuje dużych walorów architektonicznych, jednak stanowi charakterystyczny element krajobrazu sołectwa, jako że w pobliżu odbywa się ruch na mocno uczęszczanej trasie Rybnik – Katowice i kościół stanowi obiekt dobrze widoczny. Ze względu na duże walory krajobrazowe analizowanego terenu, ale i terenów otaczających (rozległe powierzchnie leśne) przez analizowany teren przebiega czarny szlak rowerowy, a tuż za południową granicą obszaru rozpoczyna się szlak czerwony.

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym planem nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest również stanowisk archeologicznych.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym obszarze obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2002 roku (patrz rozdział 1.4), w którym to planie ustalono możliwość zagospodarowania analizowanego terenu w sposób dość podobny jak ma to miejsce w obecnie procedowanym mpzp. Na analizowanym terenie obowiązuje mpzp z 2002 r., w którym wskazano podobne przeznaczenia terenu, jednak poziom ogólności tego planu oraz jego archaiczność nie pozwala na dokładne porównania. Celem zmiany planu była głównie aktualizacja mpzp z 2002 r., który obecnie już w dużej mierze nie przystaje do obowiązujących przepisów z zakresu planowania przestrzennego, a także umożliwienie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz właściwe skomunikowanie terenów. W przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu analizowany teren mógłby generalnie zostać zagospodarowany w sposób dość podobny na podstawie

⁷ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.

mpzp z 2002 r., zajęte pod tereny mieszkaniowe byłyby głównie grunty orne oraz nieużytki luk w zabudowie.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na analizowanych obszarach nie stwierdza się występowania szczególnych problemów ochrony środowiska związanych z formami ochrony przyrody, ani też innych problemów związanych z przekroczeniem norm środowiska.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt planu nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych, a w szczególności takich, które kolidowałyby z istniejącymi stawami czy ciekami, w sposób który powodowałby ich likwidację. Potok z Przegędzy wraz ze stawami oraz koryta mniejszych cieków spływające od strony ul. Mikołowskiej pozostawiono w obrębie terenów wolnych od zabudowy jak Zł, R i ZL i nie będą one zagrożone zabudową czy likwidacją. Powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej czy mieszkaniowo-usługowej w części centralnej i południowej wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków, jednak jest to problem marginalny, biorąc pod uwagę wprowadzone ustalenia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. W związku z ustaleniami projektu planu nie przewiduje się zagrożenia dla wód powierzchniowych.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na analizowanym obszarze występują użytkowe poziomy wodonośne w utworach czwartorzędowych w południowo-wschodniej części terenu (dolina Potoku z Przegędzy). W związku z ustaleniami projektu planu nie przewiduje się szczególnego zagrożenia wód podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązaniem systemem odprowadzania ścieków może wpłynąć na stan wód podziemnych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą więc ustalenia przedstawione w zakresie gospodarki ściekowej w rozdziale 5.1. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak egzekwowanie przez gminę podłączeń do sieci kanalizacyjnej oraz właściwe zaprojektowanie inwestycji z uwzględnieniem wszelkich potrzebnych zabezpieczeń.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń planu nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania. Zagrożeniem może być problem niskiej emisji na terenach gdzie proponuje się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają w dużej mierze poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa⁸, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. Można mieć nadzieję, że na skutek tej uchwały sytuacja będzie stopniowo poprawiała się, choć niewątpliwie niezwykle ważna będzie tu postawa lokalnych samorządów, na których w dużej mierze spoczywa jak najsprawniejsze umożliwienie wprowadzenia zapisów uchwały antysmogowej, ale także i aktywność samych mieszkańców, którzy powinni dążyć

⁸ Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

do wymiany kotłów na spełniające ustalenia uchwały antysmogowej. W związku z postępującą wymianą kotłów na bardziej ekologiczne oraz wprowadzeniem nakazu montowania w nowych budynkach jedynie kotów spełniających odpowiednie normy wynikające z uchwały antysmogowej nie przewiduje się zagrożenia związanego ze wzrostem zjawiska niskiej emisji. Niewątpliwie na skutek realizacji ustaleń planu zmianie ulegnie topoklimat wschodniej części analizowanego terenu z topoklimatu terenów rolnych na topoklimat terenów całkowicie zabudowanych.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt planu zakłada poszerzenie funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej. Realizacja tych funkcji wpłynie nieznacznie na przekształcenie powierzchni terenu. Nie należy jednak spodziewać się znaczących przekształceń, projekt planu nie przewiduje bowiem wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi, składowiska odpadów, eksploatacja kopalin czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znaczącej ilości mas ziemnych. Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, obejmą one południowo-wschodnią i centralną część terenu.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Przy powstaniu planowanej zabudowy istniejące na części terenu gleby ulegną w większości zniszczeniu (zajętość terenu). Dotyczyło to będzie terenu na którym wskazuje się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN i mieszkaniowo-usługowej MU. W części zachodniej i centralnej będą to głównie nieużytki i odłogowane grunty orne stanowiące mniejsze lub większe luki budowlane, w części wschodniej zaś uprawiane grunty orne. Projekt planu przewiduje pozostawienie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów. Pomimo to przewiduje się, że na terenach poddanych pod zabudowę gleby zostaną stracone dla rolnictwa i przekształcone na gleby antropogeniczne, na pozostałym obszarze jednak pozostaną dość rozległe powierzchnie gruntów rolnych. Należy pamiętać, że w świetle obowiązującego prawa zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326), przekształcenie gleb klasy I-III na cele nierolnicze (poza obszarami miast) oraz gruntów leśnych na cele nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wymaga zgody odpowiedniego organu. Na analizowanym obszarze nie występują gleby klasy III, w związku z czym uzyskanie zgody nie będzie wymagane. Natomiast na kilku terenach znajduje się istniejąca zabudowa, dla której jednak nie zmieniono oznaczenia użytku gruntowego z leśnego Ls na odpowiednie terenu zabudowanego. Dla tych terenów konieczne będzie uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na leśne.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt planu ujawnia udokumentowane złoża i jednocześnie nie wprowadza form zagospodarowania przestrzennego, które kolidowałyby ze złożami występującymi w głębokim podłożu i uniemożliwiały ich eksploatację w przyszłości.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

W związku z realizacją ustaleń planu centralna i wschodnia część obszaru objętego zmianą mpzp zmieni swój charakter z terenów rolnych na tereny zabudowane o charakterze miejskim. Wprowadzenie zabudowy na wszystkich terenach przeznaczonych pod urbanizację spowoduje zmianę w środowisku roślinnym wyrażającą się między innymi w zanikaniu roślinności dotychczas tu występującej na rzecz gatunków zieleni towarzyszącej na terenach realizacji zabudowy (np. trawniki, ogrody, zieleńce). Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z terenami rolnymi, zostaną z tych terenów wyparte, a wprowadzone zostaną gatunki charakterystyczne dla zieleni urządzonej np. w formie ogrodów, zieleńców czy trawników na powierzchni biologicznie czynnej, której wartość została wyznaczona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zabudowa tych terenów nie spowoduje znaczącego zubożenia wartości przyrodniczych, gdyż nie posiadają one dużej wartości przyrodniczej. Jednocześnie duża część obszaru w części centralnej, południowej i wschodniej pozostanie w zagospodarowaniu przyrodniczym rolnym i leśnym, w tym wolną od zabudowy pozostawiono dolinę Potoku z Przegędzy, część terenu rolnego w części wschodniej i teren leśny w części zachodniej, stanowiący element wyznaczonego korytarza ekologicznego dla ssaków kopytnych i drapieżnych.

Na terenie objętym planem gdzie przewidziana jest urbanizacja nie występują stanowiska roślin chronionych czy szczególnie cenne siedliska przyrodnicze, a realizacja planu nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Analizowany teren znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, podwyższona wartość przyrodnicza posiada tu dolina Potoku z Przegędzy. Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich – został utworzony Rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Katowickiego z 1993 r. nr 15, poz. 130 ze zm). Na terenie parku i jego otuliny obowiązują przepisy wynikające z przywołanego powyżej rozporządzenia. Projekt planu nie wprowadza funkcji, które byłyby kolizyjne z przedmiotem ochrony parku, ani z wprowadzonymi na jego terenie zakazami. Należy również zwrócić uwagę, że pomimo upływu ponad 28 lat od ustanowienia parku wciąż nie ma planu jego ochrony – a więc dokumentu który winien integrować wszelkie działania na terenie parku. Brak jest również jakiegokolwiek inwentaryzacji przyrodniczej terenu parku i zupełnie nie wiadomo co miałoby być szczegółowym przedmiotem jego ochrony. Na analizowanym terenie można założyć, że mogłaby nim być dolina Potoku z Przegędzy, w której istotnym elementem była i jest gospodarka rybacka. Projekt planu tę dolinę zachowuje wolną od zabudowy, pozostanie ona w stanie obecnym.

Zgodnie z opracowaniem studialnym dotyczącym korytarzy ekologicznych w województwie śląskim⁹ zachodnia część terenu (las w części zachodniej) stanowi część korytarza ekologicznego dla ssaków drapieżnych D/LPK-LR i dla ssaków kopytnych K/LPK-LR,

⁹ Parusel i in., 2007 r. Korytarze ekologiczne Województwa Śląskiego

w tym uznano ten obszar jako korytarz o charakterze newralgicznym. W opracowaniach dotyczących całego kraju¹⁰ także wskazano ten teren jako korytarz ekologiczny Lasy Raciborskie – Lasy Pszczyńskie KPd-15c. Dolina Potoku z Przegędzy z kolei stanowi korytarz ekologiczny o charakterze lokalnym, choć zwierzęta mogą tu również prowadzić wędrówki po rozległych terenach leśnych na południe od analizowanego obszaru. Stan korytarzy ekologicznych nie zmieni się po realizacji ustaleń planu, gdyż tereny stanowiące korytarze pozostaną niezabudowane.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Na skutek realizacji ustaleń planu zmieni się krajobraz zachodniej i centralnej części analizowanego obszaru. Obecnie w części centralnej występuje krajobraz rolniczy z rozproszoną zabudową, zaś na skutek realizacji ustaleń planu zaistnieje krajobraz z zabudową mieszkaniową w typie podmiejskich dzielnic. Podobnie krajobraz zmieni się w części wschodniej, gdzie obecnie występuje krajobraz rozległych gruntów ornych. W tej części analizowanego obszaru krajobraz zmieni się znacząco, choć będzie on stanowił uzupełnienie zabudowy, która już się znajduje w innych, bardziej zurbanizowanych częściach sołectwa Przegędza. W zapisach projektu planu znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny zabezpieczyć właściwe kształtowanie się krajobrazu, niewątpliwie natomiast w przypadku krajobrazu niezwykle istotne są niuanse, których plan nie rozstrzyga, a więc np. utrzymanie porządku na posesji. Niewątpliwie jednak krajobraz analizowanego obszaru ulegnie zmianie w kierunku krajobrazu podmiejskich dzielnic z zabudową mieszkaniową jednorodzinną w części centralnej i wschodniej. Na pozostałym obszarze, niejako dla równowagi krajobraz pozostanie bez zmian i będzie on miał charakter wiejski w typie wielkoobszarowych gruntów rolnych uzupełniony zadrzewieniami oraz w dolinie Potoku z Przegędzy krajobrazu dolin rzecznych.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym planem nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest tu również stanowisk archeologicznych, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu obiektów.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych i przemysłowych jest zwykle niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest poszerzenie się funkcji mieszkaniowej (tereny MN), która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw.

¹⁰ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.

„niskiej emisji”. Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa¹¹, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. W związku z postępującą wymiana kotłów na bardziej ekologiczne oraz wprowadzeniem nakazu montowania w nowych budynkach jedynie kotłów spełniających odpowiednie normy wynikające z uchwały antysmogowej nie przewiduje się zagrożenia związanego ze wzrostem zjawiska niskiej emisji.

Projekt planu nie przewiduje realizacji dróg o wysokich klasach, które mogłyby wpływać na zanieczyszczenie powietrza. Należy podkreślić, że bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to produkcyjnych, czy usługowych, czy też zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ust. 2 ww. artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Na analizowanych terenach projekt planu nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. rozległe tereny przemysłowe w pobliżu obszarów chronionych akustycznie. Jednak nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie urbanizacji na nieużytkowanych dotychczas terenach może spowodować pogorszenie jakości klimatu akustycznego, choć nie będzie to oddziaływanie o charakterze znaczącym. Drogi wewnętrzne zwykle również nie powodują znaczących emisji hałasu, ze względu na niewielkie obłożenie ruchem, niewielką prędkość pojazdów oraz niewielki udział pojazdów ciężarowych.

Po wprowadzeniu zabudowy poszczególne tereny „wypełnią” się odgłosami życia codziennego, takimi jak np. ruch samochodów, rozmowy, śmiech, koszenie trawników, szczekanie psów, a w przypadku terenów usługowych odgłosami działalności zakładów.

¹¹ Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Wszystkie te elementy spowodują, że jakość klimatu akustycznego niewątpliwie ulegnie pogorszeniu, czego muszą być świadome osoby wybierające to miejsce w celu przyszłego zamieszkania. Projekt planu nie wprowadza nowych dróg wysokich klas technicznych, które mogłyby powodować znaczące przekroczenie norm akustycznych.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. W projekcie planu, zgodnie z art. 114 ust. 1 Prawa ochrony środowiska wskazano, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1.

W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Wśród nich wyróżnia się m.in. prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, czy odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W kontekście zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń zaliczyć można np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin oraz odpowiednią lokalizację emitorów. W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt planu nie wprowadza specjalnych obostrzeń co do lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 777 ze zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej i usługowej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów, choć nie będzie to przyrost znaczący zważywszy na skalę terenów. Projekt planu nie wprowadza nowych składowisk odpadów, będą one składowane zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenach do tego przeznaczonych. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami. W projekcie planu ustalono, by sposób postępowania z odpadami był zgodny z tymi przepisami.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk. Dolinę Potoku z Przegędzy, gdzie może dochodzić do lokalnych podtopień pozostawiono wolną od zabudowy, co będzie pozytywnie wpływać na spływ wód.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zagrożeń ruchami masowymi ziemi, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę, wprowadzone funkcje oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej, nie będzie potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Czerwionka-Leszczyny zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

- Zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej, z wykorzystaniem istniejących oraz projektowanych wodociągów rozdzielczych.
- Zaopatrzenie w energię elektryczną należy realizować z wykorzystaniem istniejących oraz projektowanych sieci średniego i niskiego napięcia.
- Zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej, należy realizować z wykorzystaniem istniejących oraz projektowanych sieci gazowych.
- Dopuszcza się indywidualny sposób zaopatrzenia w ciepło.
- Zaopatrzenie w usługi telekomunikacyjne należy realizować z wykorzystaniem istniejących oraz projektowanych sieci telekomunikacyjnych.
- Wody opadowe i roztopowe należy zagospodarować zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi wód.
- Ścieki bytowe należy zagospodarować zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W projekcie planu, zgodnie z art. 114 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska wskazano, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1,
- Ustalono szczegółowe zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów,
- Uwzględniono występowanie złóż kopalin, obszaru i terenu górniczego,

- Uwzględniono położenie w obrębie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Dolinę Potoku z Przegędzy pozostawiono wolną od zabudowy;

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Na analizowanym terenie, jak i w jego pobliżu nie występują obszary Natura 2000. Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na cele, przedmiot ochrony i integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, więc nie ma potrzeby rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Zakres planu określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 741) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Wskazanie takie byłoby niezgodne z przepisami prawa i znacząco wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Miasta. Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium. W ramach tej analizy również mogą zostać ocenione skutki dla środowiska zachodzące w wyniku realizacji projektowanego dokumentu.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęto obszar położony w gminie miejsko-wiejskiej Czerwionka-Leszczyny, w jej części wiejskiej, w sołectwie Przegędza, na południe od ul. Mikołowskiej. MPZP procedowany jest na podstawie uchwały Nr XXXV/397/17 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny obejmującego obszar w obrębie Przegędza. Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi ok. 99 ha. Celem zmiany planu była głównie aktualizacja mpzp z 2002 r., który obecnie już w dużej mierze nie przystaje do obowiązujących przepisów z zakresu planowania przestrzennego, a także umożliwienie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz właściwe skomunikowanie terenów. Na analizowanym terenie obowiązuje mpzp z 2002 r., w którym wskazano podobne przeznaczenia terenu, jednak poziom ogólności tego planu oraz jego archaiczność nie pozwala na dokładne porównania.

Projekt mpzp ustala tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej i usługowo-mieszkaniowej w oparciu o istniejące tereny położone na południe od ul. Mikołowskiej. Specyfiką tej części sołectwa jest istnienie coraz bardziej rozproszonej zabudowy im dalej na południe od ul. Mikołowskiej. Dawniej były to pojedyncze gospodarstwa zagrodowe, które często w późniejszych latach stawały się już zwykłą zabudową jednorodziną, wraz ze stopniowym odchodzeniem od rolnictwa. Rozproszenie zabudowy powoduje, że ciągle istnieją tu duże luki w zabudowie, możliwe do dalszej urbanizacji. Stosunkowo większe nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazano we wschodniej części obszaru, na terenach stanowiących obecnie grunty orne. Teren usług sportu i rekreacji oraz teren obsługi produkcji rolniczej stanowią elementy już istniejące. Spośród nowych dróg projekt planu wprowadza tylko drogi wewnętrzne we wschodniej i w zachodniej części obszaru dla obsługi nowych terenów mieszkaniowych, poprowadzone są one częściowo po istniejących drogach gruntowych, a częściowo po gruntach ornych. Na pozostałym obszarze wskazuje się tereny wolne od zabudowy o charakterze rolnym, leśnym i wód powierzchniowych: R, Zł, ZL, WS. Szczególnie istotne jest tu pozostawienie jako wolnej od zabudowy całej doliny Potoku z Przegędzy w południowej części obszaru wraz z szerokim buforem terenów lasów, terenów rolnych i zieleni dolin cieków i zieleni nieurządzonej.

Na rysunku planu zostały wprowadzone oznaczenia obowiązujące określające granicę opracowania mpzp, linie rozgraniczające terenów o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, nieprzekraczalne linie zabudowy. Uwzględniono położenie terenu w obrębie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, a także występowanie złóż węgla kamiennego, obszaru i terenu górniczego. Na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy szczególnie cenne siedliska przyrodnicze, a ustalenia planu nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. Teren doliny Potoku z Przegędzy, lasów

i zadrzewień oraz dużą ilość gruntów rolnych w części centralnej, wschodniej i zachodniej pozostawiono wolną od zabudowy.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Analizowany obszar położony jest w gminie miejsko-wiejskiej Czerwionka-Leszczyny, w jej części wiejskiej, w sołectwie Przegędza. Granicę północną stanowi ul. Mikołowska, granicę zachodnią droga dojazdowa do fermy drobiu (prowadząca przez las), granicę południową droga gruntowa, częściowo zaś granica ta prowadzi wyłącznie wydzieleniami ewidencyjnymi. Granica południowa przebiega generalnie granicą lasu oraz miejscami wzdłuż cieku Potok z Przegędzy. Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi ok. 99 ha. W budowie geologicznej analizowanego obszaru udział biorą osady czwartorzędowe zalegające na starszych utworach trzeciorzędowych i karbońskich. Całą południową część obszaru zajmuje dolina Potoku z Przegędzy wraz z systemem rowów melioracyjnych oraz stawami. Obecnie tylko jeden staw jest w pełni wypełniony wodą i pozostaje w użytkowaniu, ale dawniej cała ta dolina stanowiła ciąg stawów tzw. paciorkowych, które kontynuują się również poza obszarem objętym mpzp, na zachód od analizowanego obszaru (m.in. teren tzw. Kanetowca). Ze skłonu równiny wodnolodowcowej, od strony ul. Mikołowskiej spływają trzy bardziej wyróżniające się cieki, nie posiadają one jednak swoich nazw. Jest to ciek płynący na zachód od ul. Piaskowej, ciek płynący na zachód od ul. W. Korfantego i ciek płynący na wschód od ul. Leśnej, na tym ostatnim cieku usytuowano niewielki stawek o pow. 0,07 ha położony pośród rozległych gruntów ornych. Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski ark. Rybnik¹² na dużej części analizowanego obszaru nie wydzielono tu użytkowych poziomów wodonośnych. Jedynie w części południowo-wschodniej wskazano użytkowy poziom wodonośny związany z Potokiem z Przegędzy i w szerszym aspekcie z poziomami wodonośnymi rzeki Rudy. Analizowany teren położony jest na wyniesieniu i skłonie lekko pofalowanej wysoczyzny morenowej płaskiej, której morfologia kształtuje tę część Płaskowyżu Rybnickiego. Wysoczyzna rozciąga się od rejonu ul. Mikołowskiej na północ, zaś na analizowanym obszarze zaznacza się jej skłon, który opada do szerokiej doliny Potoku z Przegędzy. Rzędne wynoszą w części północno-wschodniej 269 – 271 m n.p.m., w części północno-wschodniej 260 – 262 m n.p.m. W dolinie Potoku z Przegędzy rzędne wynoszą 260 m n.p.m. w części południowo-wschodniej i 245 m n.p.m. w części południowo-zachodniej. Na analizowanym terenie brak jest szczególnie znaczących antropogenicznych form morfologicznych, jedynie w części południowej zaznaczają się niecki dawnych stawów. W ukształtowaniu terenu zaznaczają się również trzy niewielkie dolinki cieków płynące od strony ul. Mikołowskiej. Część terenów, zwłaszcza od strony ul. Mikołowskiej jest przekształcona na skutek powstania tu różnego typu zabudowy, ale zwykle nie są to znaczące zmiany. Na analizowanym terenie dominują gleby brunatne wylugowane zaliczone do kompleksu żytniego bardzo dobrego oraz

¹² Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1998 r.;

żytniego dobrego. W dolinie Potoku z Przegędzy występują użytki zielone średnie i słabe i bardzo słabe.

Na terenie objętym mpzp brak jest gleb najlepszych klas I – III, dominują tu natomiast różnego typu gleby zaliczane do klasoużytków łąk, pastwisk i gruntów ornych klas IV – VI. W części zachodniej terenu występują gleby słabszych klas i z tego powodu zarzucono tu już rolnictwo. W części położonej na wschód od ul. W. Korfantego, a w szczególności ul. Leśnej przeważają jednak grunty orne klasy RIVb, które pozostają w użytkowaniu. Występują tu więc rozległe powierzchnie uprawianych gruntów ornych. W części podłoża analizowanego terenu występują złoża węgla kamiennego: w części zachodniej złożo Paruszowiec (ID Midas 359), w części północno-wschodniej zaś złoża Dębieńsko (ID Midas 347) i Dębieńsko 1 (ID Midas 11191), granice tych złóż pokrywają się. W podłożu niemal całego analizowanego obszaru występuje złożo soli kamiennej Rybnik-Żory-Orzesze (ID Midas 285). Dla eksploatacji złoża węgla kamiennego „Dębieńsko 1” wyznaczono obszar i teren górniczy „Dębieńsko 1”. OG pokrywa się z zasięgiem złóż Dębieńsko i obejmuje niewielką północnej części terenu objętego mpzp. Teren górniczy ma większy zasięg i obejmuje niemal cały teren objęty mpzp. Złożo „Dębieńsko 1” planowane było do wydobycia, ale od momentu udzielenia koncesji w 2008 r. jakiegokolwiek uruchomienie eksploatacji nie nastąpiło. Analizowany teren stanowi południową część sołectwa Przegędza. Od strony ul. Mikołowskiej dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, która stopniowo w kierunku południowym przechodzi w zabudowę coraz bardziej rozproszoną, dawniej znajdowała się tu często zabudowa zagrodowa, której funkcja jednak zmieniła się na skutek stopniowego odchodzenia od rolnictwa. Większe powierzchnie rozległych gruntów ornych pozostających w użytkowaniu występują w części wschodniej analizowanego obszaru. W części centralnej i południowej dawne grunty rolne obecnie są ugorowane albo wykorzystywane jako przydomowe place, ogrody, większe trawniki itp. W części zachodniej obszaru znajduje się las o charakterze gospodarczym stanowiący część większego kompleksu leśnego tzw. Lasów Raciborskich, występuje tu małowartościowy pod względem przyrodniczym niskowiekowy drzewostan dębowo-sosnowy. Pośród tego terenu leśnego znajduje się zakład drobiarski, do którego można dostać się od strony ul. Mikołowskiej drogą wyłożoną betonowymi płytami. W południowej części obszaru znajduje się szeroka dolina Potoku z Przegędzy, która wykorzystywana była do założenia tu stawów, z których obecnie tylko jeden jest użytkowany, a pozostałe już mocno zarosły lub też zostały zasypane i przekształcone np. na boisko sportowe.

Na analizowane terenach brak jest szczególnych wartości przyrodniczych, siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków szczególnie rzadkich, choć jednocześnie mozaika terenów rolnych i leśnych oraz dolina Potoku z Przegędzy niewątpliwie powoduje, że południowa część terenu cechuje się jednak pewną podwyższoną wartością przyrodniczą. Cały analizowany teren leży w granicach Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Na analizowanym terenie w części południowej i wschodniej występuje krajobraz rolniczy, w części wschodniej jest to krajobraz rolniczy wielkopowierzchniowych gruntów ornych, zaś w części centralnej jest to krajobraz wsi

rozproszonej. Ze względu na nowo powstającą tu zabudowę miejscami, głównie od strony ul. Mikołowskiej krajobraz ten przybiera również raczej formy krajobrazu miejskiego w typie podmiejskich dzielnic z zabudowa mieszkaniową jednorodzinną i będzie to główny kierunek zmian krajobrazu na analizowanym obszarze. Ciekawym elementem krajobrazu jest ciąg stawów w dolinie Potoku z Przegędzy oraz ściana lasu w części południowej stanowiącą swoiste domknięcie krajobrazowe. Na obszarze objętym planem nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest również stanowisk archeologicznych.

W wyniku powstania nowych terenów zurbanizowanych może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne, projekt planu wprowadza jednak odpowiednie zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenach objętych zmianami zostaną przekształcone i zdegradowane na skutek urbanizacji. Na terenach planowanych pod zabudowę istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji i przekształcone w kierunku przydomowych zieleńców i ogrodów na obszarach przestrzeni biologicznie czynnej, brak tu jednak cennych walorów przyrodniczych. Przekształcane będą głównie grunty orne oraz przydomowe place, a część terenów jest już zabudowana. Jednocześnie duża część obszaru w części centralnej, południowej i wschodniej pozostanie w zagospodarowaniu przyrodniczym rolnym i leśnym, w tym wolną od zabudowy pozostawiono dolinę Potoku z Przegędzy, część terenu rolnego w części wschodniej i teren leśny w części zachodniej, stanowiący element wyznaczonego korytarza ekologicznego dla ssaków kopytnych i drapieżnych.

Nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości klimatu akustycznego, ani jakości powietrza. Na analizowanych terenach nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, ani narażone na niebezpieczeństwo powodzi, natomiast dolinę Potoku z Przegędzy pozostawiono wolną od zabudowy.

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie planu.

11. LITERATURA

- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50000, ark. Rybnik, Gugik, Warszawa, 1995;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Sozologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Rybnik, Gugik, Warszawa, 1995;
- Bernacik A., Spychała M., Programowanie ochrony środowiska w gminie, Sorus, 2007
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1998;
- Gałka M. i in., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Rybnik, PIG, Warszawa, 2004;
- Informacja o stanie środowiska 2008, WIOŚ Katowice, 2009;
- Infogeoskarb – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2001;
- Kotlicy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979;
- Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995;
- Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, Werona sp. z o.o., Katowice, 2008 r.;
- Sarnacka Z., Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1959
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny, które zostało uchwalone uchwałą Nr L/590/10 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 28 maja 2010 r., wraz ze zmianą wprowadzoną uchwałą Nr XXXIV/458/13 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach z dnia 25 października 2013 r.

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Dojazd do zakładu drobiarskiego w zachodniej części obszaru

Fot. 3 Dolinka cieku bez nazwy w zachodniej części obszaru

Fot. 2 Ul. Mikołowska w zachodniej części obszaru

Fot. 4 Dolina Potoku z Przegędzy w zachodniej części obszaru

Fot. 5 Dolina Potoku z Przegędzy w zachodniej części obszaru, widok w kierunku wschodnim

Fot. 7 Staw w dolinie Potoku z Przegędzy

Fot. 6 Dolina Potoku z Przegędzy, widok z ul. W. Korfanteo

Fot. 8 Potok z Przegędzy widziany z ul. Leśnej

Fot. 9 Krajobraz we wschodniej części obszaru, widok w kierunku zachodnim

Fot. 10 Krajobraz we wschodniej części obszaru, widok w kierunku wschodnim

Fot. 11 Tereny rolne w części wschodniej, widok z ul. Mikołowskiej

Fot. 12 Tereny zabudowane w rejonie ul. Mikołowskiej, we wschodniej części obszaru

Fot. 13 Ul. Mikołowska we wschodniej części obszaru, widok w kierunku zachodnim

Fot. 14 Ul. Mikołowska we wschodniej części obszaru, widok w kierunku wschodnim